

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA
Kallio
MustasaariKiviraunioita 2 kpl., ajaltaan ja tarkoitukseltaan epä-
määräisiä, I.Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: x= 6734 88, y= 2481 82, z= n. 120

kl. Kallio

tl. *Kotimikas-Ryhti*, 3:8

om. Paavo Ryhti, os. Kallio, 30920 Riihivalkama

20100 FORSSA
Kalliontie 175

J.V. Hirsjärvi: Muinaisjäännöksiä Tammelan kihlakunnassa (Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII - 1949 s. 43; käsikirjoitus museoviraston arkeologian osaston esihistorian toimiston topografisessa arkistossa.

Inventointi: L. Pohjakallio 1982.

Kiviraunion no:1 kaivaus Tammelan Kallionkylän Torron-
suon Mustasaarella toukokuussa 1991.

Liitteet:

- ote peruskartasta 2024 09
- tasokartta 1
- tasokartta 2
- tasokartta 3
- profiilikartta
- valokuvat 1-15, L-H.M. f. 5584, 5585, 5589-5591, 5593, 5594, 5596-5603.

Kallion Mustasaaren raunion tutkimus suoritettiin 27.-31.5. 1991 Lounais-Hämeen museon toimesta allekirjoittaneen johdolla. Työvoimana olivat museon kesätyöntekijät Markku Koppanen ja Huk Heikki Jokinen. Viimeksi mainittu piirsi myös kaivauskartat.

Ennen kaivausta n. 3 x 3,5 m:n laajuinen ja n. 50 cm korkea raunio oli suurimmaksi osaksi vahvan sammalen peitossa. Sen pinnalla kasvoi nuori koivu ja kuusen alkuja. Kaivauskartoissa olevalla linjalla O - B (O= keskipiste) oli aivan O:sta alkaen matala n. 30 x 40 cm kokoinen kuoppa. Muuten raunio näytti koskemattomalta. Sektoreissa AOB ja AOD näkyi joitakin kiviä pinnassa. Muuten sammal oli kasvanut kivien väliin niin, että tyhjiä koloja ei ollut. Pintasammalen ja sen alaisen turpeen paksuus oli

parhaimmillaan n. 20 cm.

Turpeenpoiston jälkeen paljastui raunion koko kiveys. Sektorissa AOB ja AOD oli runsaasti palanutta ja rapautunutta kivisilppua. Myös raunionalainen kallio oli voimakkaasti rapautunut. Ulkoreunan tuntumassa oli kaikissa sektoreissa vähän hiiltä.

Ensimmäisen kivikerroksen poistamisen jälkeen suuremmat kivet vähenivät. Nyt loppui myös sammal ja turve. Niiden alla oli lähinnä multaa muistuttavaa mustaa maata ja sen seassa pieneksi ja hauraaksi palanutta kivisilppua.

Jo pinnalle näkyvät suuret kivet näyttivät selvästi muodostavan tulipesän reunuksen. Hiiltä oli kiveyksen seassa vähän. Pohjalla kalliota vasten oli alle 1 cm paksuinen ohut hiili ja nokikerros. Tästä ja vähän ylempänä olevasta hiilestä otettiin näytteet, mutta niitä ei lueteloitu.

Tutkimuksen tuloksena näytti ilmeiseltä, että kyseessä oli raunioitunut kiuas. Ajoitusta selventäviä löytöjä ei tehty. Todettakoon kuitenkin, että Tammelan kihlakuntakertomuksessa J.V. Hirsjärvi mainitsee Torrönsuon Mustasaassa olevan kivikasan, jota nimitetään Lapinraunioksi. Hän arveleekin osan kihlakunnan kivikiukaista olevan lappalaisten aikuisia. Enin osa on hänen mielestään kuitenkin isonvihan aikuisia pakopirttien kiukaita; "niitä löytyy näet runsaasti juuri semmoisilla paikoilla, jotka ovat olleet luonnonmukaisia piilopaikkoja isonvihan aikaisille ihmisille, ja kansa sitäpaitsi usein mainitseekin niitä pakopirtin kiukaiksi."

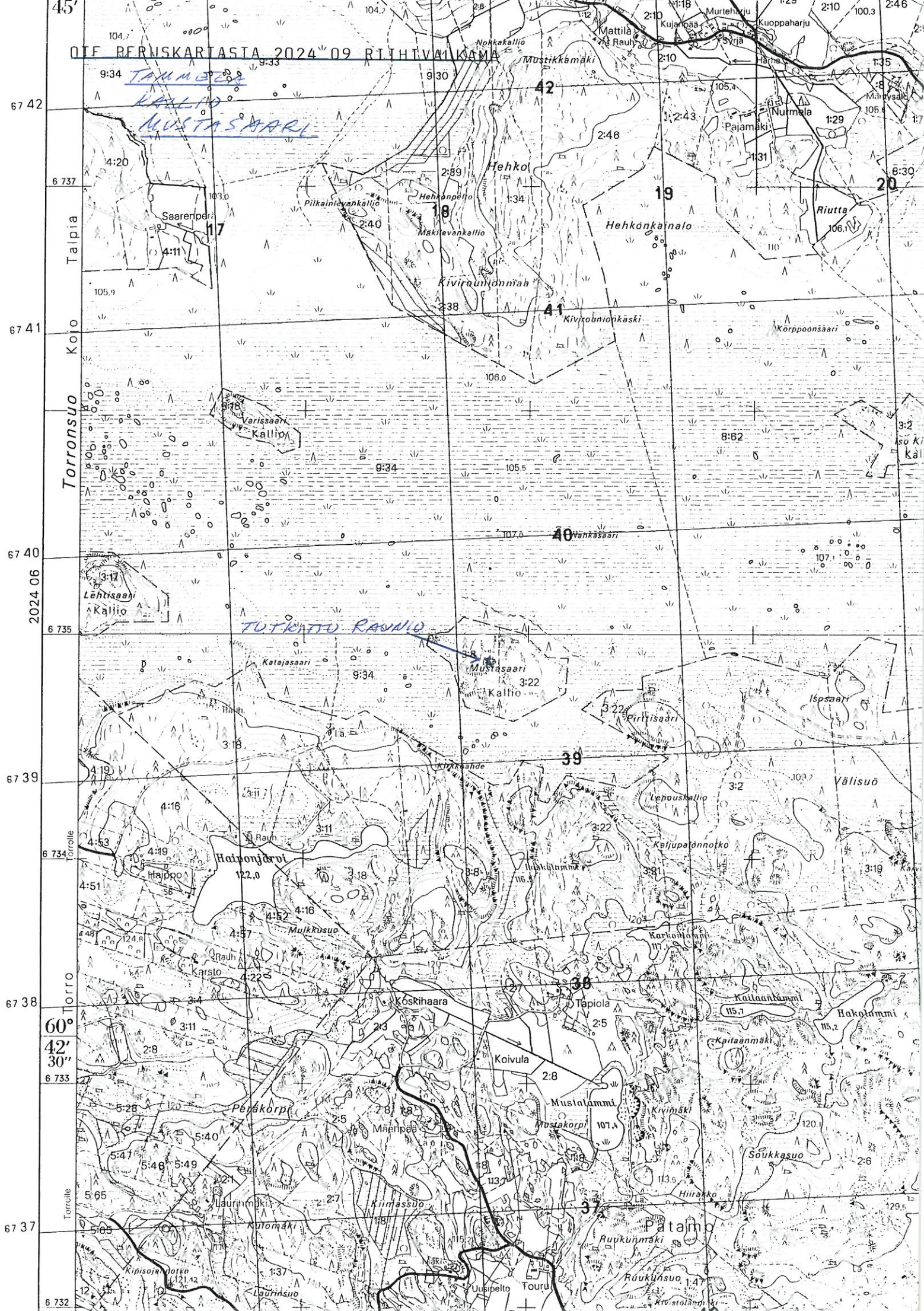
Forssassa 10.3. 1992

Lauri Pohjakallio

45'

OTF REPERUSKARTASTA 2024 09 RIITHVAIKAMA

TAMMEE
KALLIO
MUSTASAARI

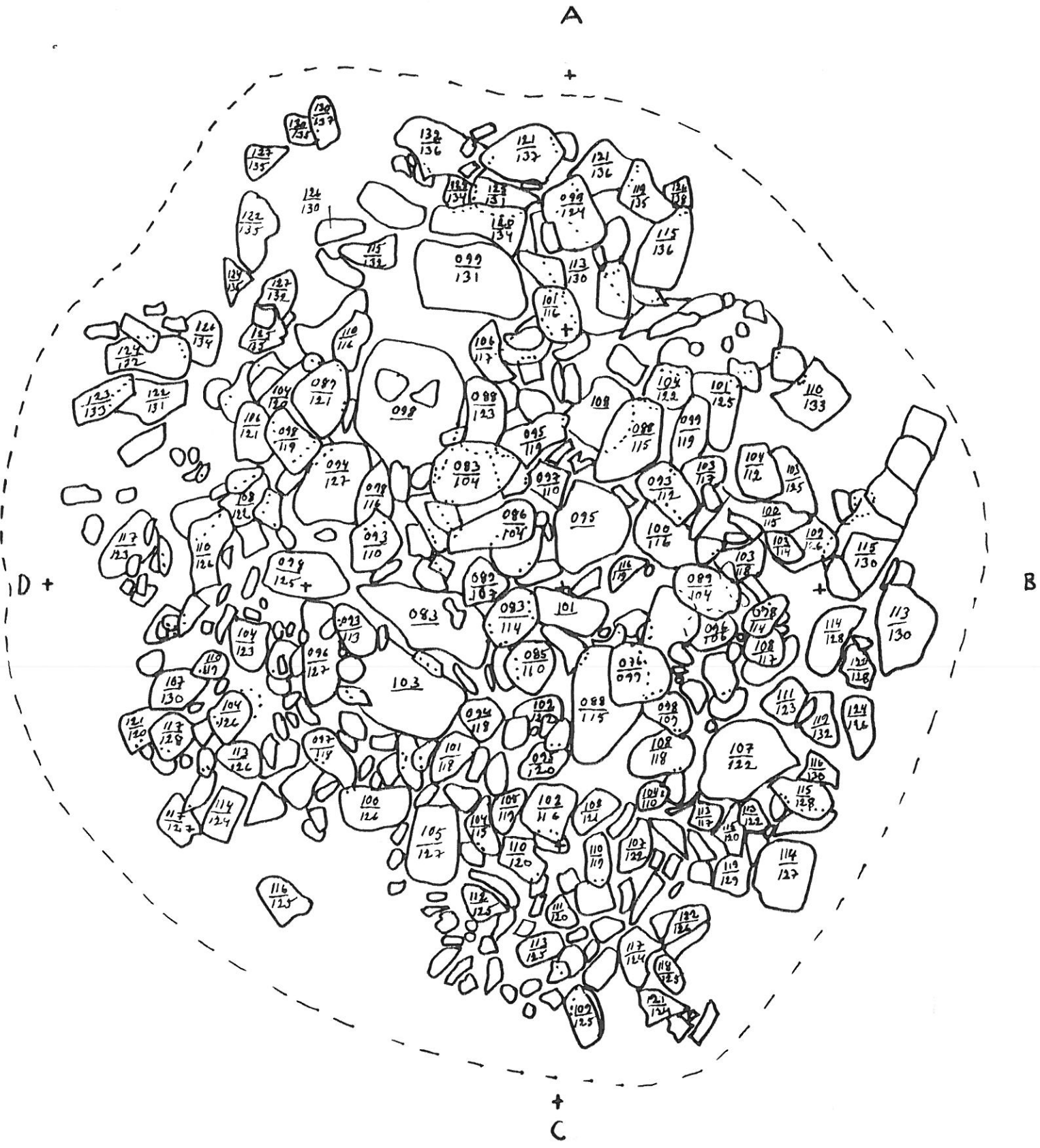
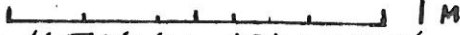
2024 06

60°
42'
30"

6 732

TASOKARTTA I

TAMMELA, KALLIO, MUSTASAARI
RAUNIO I, 1:20 KPL 177
TASO I
PIIRTÄNYT HEIKKI JOKINEN
KAIVAUS L. POHJAKALLIO 1991

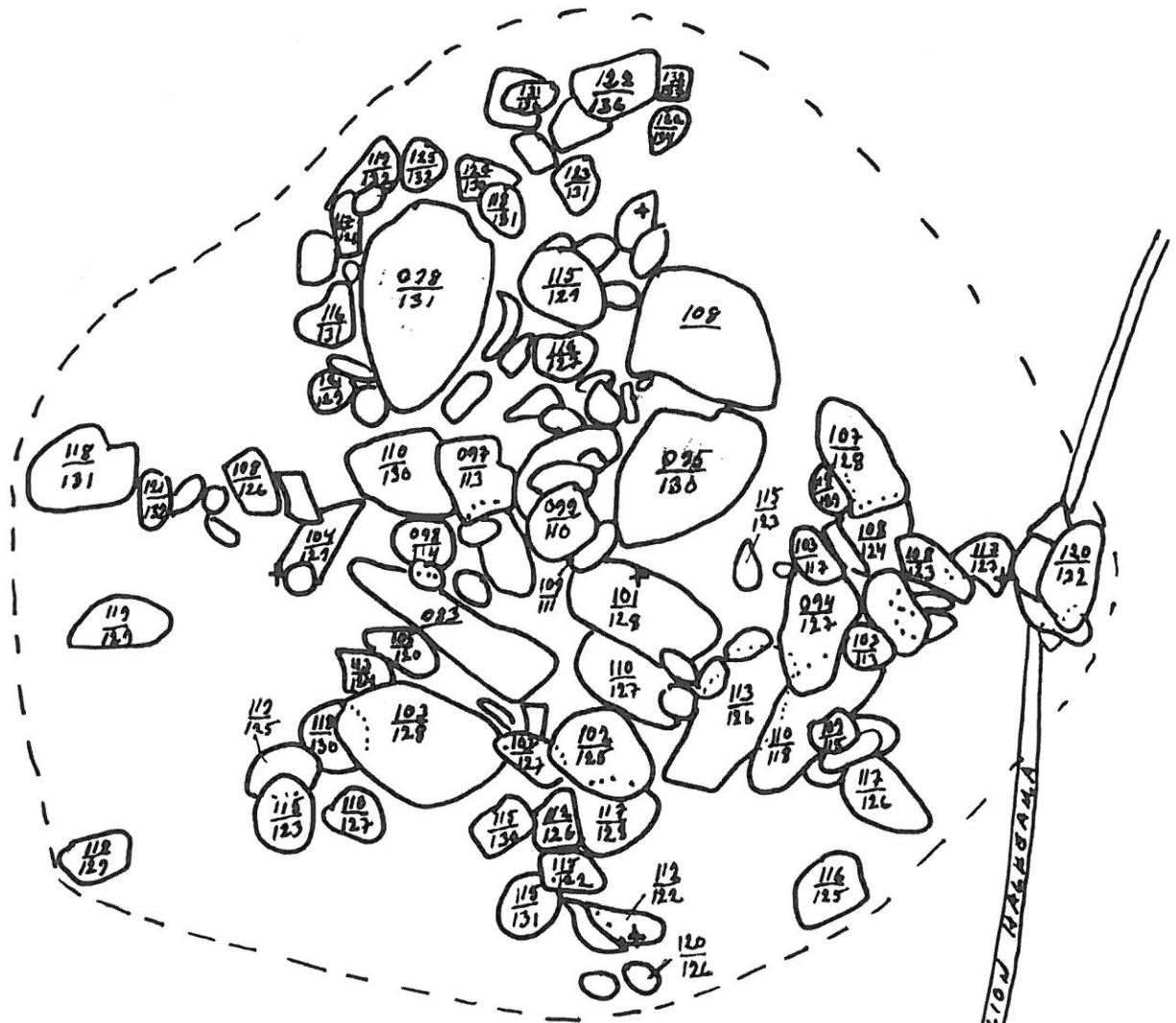

TASOKARTTA 2

TAMMELA, KALLIO, MUSTASAARI
 RAUNIO 1, 1:20, KPL 177
 TASO 2
 PIIRTÄNYT HEIKKI JOKINEN
 KAIVAUS L. PONSAKALLIO 1991

A
+

+ D

B

C
+

TASOKARTTA 3

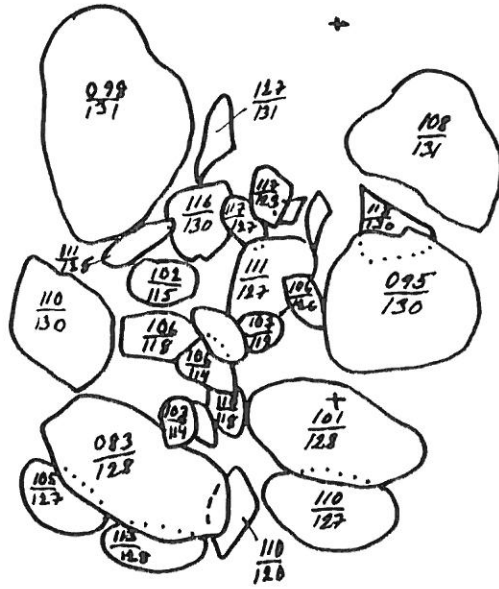
TAMMELA, KALLIO, MUSTASAARI
RAUNIO I, 1:20, KPL 177
TASO 3
PIIRTÄNYT HEIKKI JOKINEN
KAIVAUS L. POKKAKALLIO 1991

A
+

134

136

D+

B

129

126

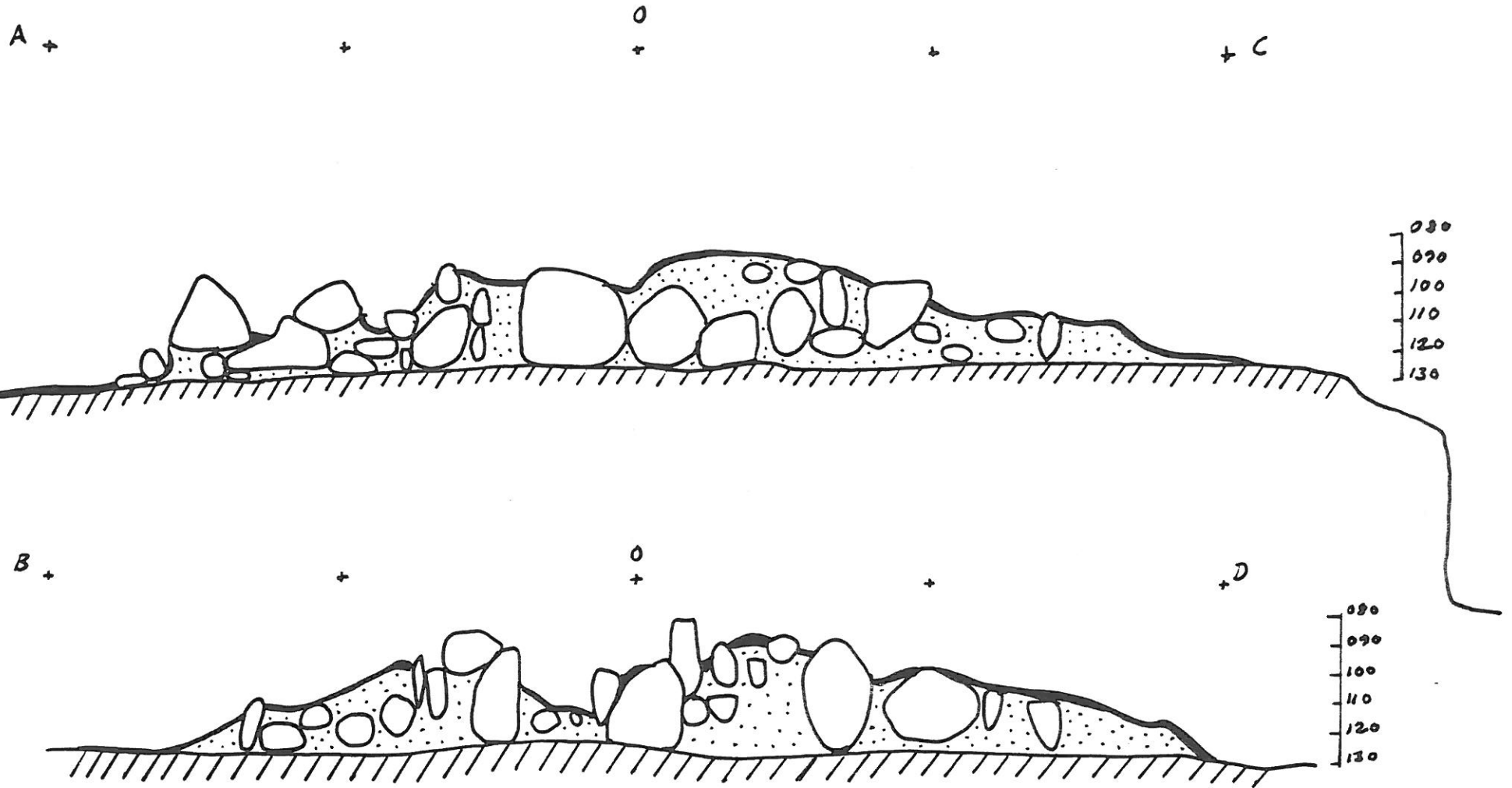
+

+

C

PROFIILIKARTTA

TAMMELA, KALLIO, MUSTASAARI
RAUNIO I, 1:20, KPL 177
PROFIILIT 1 M
PIIRTÄNYT HEIKKI JOKINEN
KAIVAUUS L. FOHJAKALLIO 1991

LOUNAIS-HÄMEEN KUSBO

F.
5584

K. 1. MUSTASAAREN RAVIO ENNEN TUTKIMUSTA.
KUVA IDÄSTÄ.

TAMMELA, KALLIO, MUSTASAARI
RAVIO?

F.
5585

K. 2. MUSTASAAREN RAVIO ENNEN TUTKIMUSTA,
KUVA ~~ETELÄSTÄ~~ POUJOISESTA.

F.
5587

K. 3. RAVIO TURPEENPOISTON JÄLKJEN.
TASO 7. KUVA KOILLISESTA.

F.
5590

K. 4. RAVIO TURPEENPOISTON JÄLKJEN.
TASO 7. KUVA LÖÖTTESTÄ.
VALOK. L. POHJAKALLIO 1991.

F.
5591

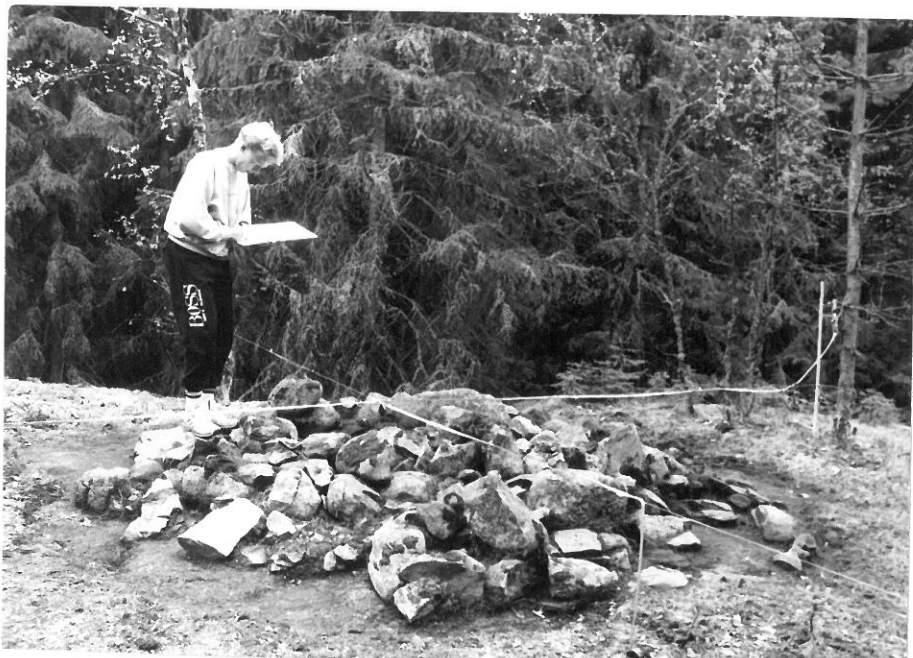
K. 5. RAUNIO TURPEENPOISTON JÄLKJÄEN.
KUVA LUOTTESTA.

TAMMELA
KALLIO
MUSTASAARI
RAUNIO 7.

K. 6.
RAUNIOA PIIRRETTÄVÄ
VAS. MARRAS KOPPA-
NEN, OIK. HEIKKI
~~HEIKKI~~ JOKINEN.
KUVA KAAKOSTA

F.
5594

K. 7. HEIKKI ~~HEIKKI~~ PIIRTTÄÄ RAUNIOA
KUVA KOILLISESTA.

F.
5596

K. 8.
TASO 7
POHJOISESTA.

VALOK.
L. POHSAKALLIO
1991

F.
5597

K. 9. Taso 1 kaakosta

F.
5598

K. 10. Taso 2 pohjoisesta.

F.
5599

K. 11. Taso 2 idästä.

F.
5600

K. 12. Raunion "pohjakivet" pohjoisesta.

F. 5601

K. 13. RAUNION "POHJAKIVET"
Pohjoisesta

F. 5602

K. 14. RAUNION "POHJAKIVET"
Pohjoisesta.

F. 5603

K. 15. RAUNION "POHJAKI-
VET" Pohjoisesta.